

ИЗЛАЗИ СУБОТОМ.

Цијена

За Црну Гору на године 8
крона, на по године 4 кроне
За Аустро-Угарску, Босну и
Херцеговину на год. 12 крона,
на по год. 6 крона.

За све остале земље годишња
поштомарка у злату, на по године
10 крона, у валути.

Претплата се прима само у
годишњим и полугодишњим ро-
ковима.
Поједино број 20 кал.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата се шаље пошта-
ском уплатником, само и непо-
средно администрацији „Гласа
Црногорца“ на Цетиње, а коме
је поручио, г. Петру Ража-
новићу, К. М. агенту у Котор.
Донеси се ишау Архивисту.
Рукописи се не враћају.

За огласе плаћа се: на сваку
ријеч или за број од пет цео-
ра по 4 хелера на први пут, а
за сваки даљи пут по 2 хелера.

ПРОГЛАС НАРОДУ ЦРНОГОРСКОМЕ.

Драги Моји Црногорци!

Кад је човјек члап просвијећенога човјечанства, он и слободан грађанин мора бити — тако држи ваи стари Кијаз и Господар, који се у тим осјећајима родио, растао и настапо.

Што је загријевало груди Мојијех и ваијех предака? Што је једној шац горитака омогућило, да на висовима свога јуначкога стана очува ову слободу и отолен задахне унаоколо себе некад повезаној браћи на Балкану свој дух, прегнућа и крајност наде? Љубав слободе и ништа друго. Она је све ваије благо и ваија животворна моћ; пом се поносимо, за њу живимо; а кад би нам је нестало, ми бисмо били сви мртви, били бисмо сви покојни. Је ли, јунаци моји?

Слобода, дух слоге и беспримјерна послушност ваијех ђедова сирам Мојијех, завргла је ову крпину нашу државицу, прославила је, те је ваије љубљена и, Богу хвали, угледна и уважена од јаких и сиљних. А да би се не само одржали на овој висини, него да се и још више попнемо, треба нам удружити сву нашу моралну и физичну снагу и моћ за добро и напредак Домовине. То од нас захтијева и дужност и дух потребе сузрононости.

О идућем Никољу дне, а преко ваињих посланица, слободно изабраних по начину, којим ће вас Моја влада упознати, слетите се около Мене, Моји синови, да вас на то упутим, да заједно видимо, да заједно снађемо и изаберемо што је најбоље за нашу Отаџбину и њен слободни развитак.

Набавио сам вам у изобиљу оружја: сабаља, топова и чебана, и у руке вам предао, јер видим и знам, да ћете тијем, као и до сада, првасходно умјети руковати, затражи ли то част и сигурност Домовине.

Али пој је требало и другога оружја, те сам се у четрдесет и пет година Мога труднога владања старао, да јој узгојим синова којима бих с поуздањем могао повјерити и то друго оружје за напредак миле Ми Црне Горе.

Вријеме је дошло, синови Моји, да вас и с тим упознам и наоружам у размјеру прилика, околности и културнога развитка нашега. Дођите, дакле, около Мене на Никољ дан, да вас саставим с Мојом владом, да се у срећном дослуху с ном и преда Мном разговорите, и снађемо сви заједно, што је најбоље за прави и здрави развитак Отаџбине.

Ми ћемо се за то послужити примјерима просвијећених и од нас напреднијих народа, и што год се буде тамо искуством доказало, да је боље у њиховом политичком животу, него ли у овом нашем патријархалном режиму, ми ћемо то полагати примјењивати на наш живот. Тијем прерадостан, а опојен ваздашњом жарком љубави наспрам вас и државе Ми, Ја хоћу, из савршено слободне Ми руке, да вам дарујем извјесна права за ваше судјеловање у народним пословима и управи, остављајући Нашијем напљедницима, да их вазда у духу времена и добро схваћеној народној потреби усавршавају и раширују.

За ови први пут раздациност Моја неће бити веома велика, али ни мања од вапјега свјесног очекивања. Јер сви, увјерен сам, мислите као и Ја, да у слободној земљи слободнијем грађанскијем животом живимо, а да нам наш здрави и јуначки стан треба најбрижније сачувати од непромишљених скокова и заразних појмова, па ћемо тек онда бити једри и снажни.

„Јаје здраво добије сломљено.“

Овај вам проглас издајем и упућујем данас, на Лучин дан, дан престављења Светога ПЕТРА, славнога Господара Црногорскога, молећи Му се, да закрили наш заказани састанак и у Бога испроси Вишњи Његов благослов на наше родољубиве одлуке тога и свакојег дана за срећу, напредак и славу црногорску.

Дано у Нашој пријестоници Цетињу, октобра осамнаестог, године од Рођења Христова хиљаду девет стотина пете, а Нашег владања четрдесет шесте.

НИКОЛА СР.

М И
Н И К О Л А И.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе.

На предлог Нашег Министра Унутрашњих Дјела, саслушавши Наш Државни Савјет, ријешисмо се наредити и наређујемо:

да се избори посланика за Народну Скупштину, која ће отпочети свој рад 6. децембра ове године, обави у цијелој земљи 14. новембра 1905. године.

Наређујемо Нашем Министру Унутрашњих Дјела, да за ову скупштинску периоду изради наредбу, по којој ће се обавити избори народних посланика.

Наш Министар Унутрашњих Дјела нека изврши овај указ.

Цетиње, 18. октобра 1905. год.

Никола с. р.

Министар Унутрашњих Дјела,
В. Б. Петровић с. р.

М И
Н И К О Л А И.

по милости Божјој

Књаз и Господар Црне Горе

У извршењу члана 1. 7. 8. Закона о уређењу Просвјетног Савјета, на предлог Заступника Министра Просвјете и Црквенијех Послова, Нашег Министра Иностранних Дјела, постављамо за редовне чланове Просвјетног Савјета:

Проф. Луку Зоре, управитеља гимназије; проф. Живка Драговића; проф. Мила Ковачевића, шефа статистичког одјељења главног штаба; попа Илију Јовићевића, члана Православне Цетињске Консисторије; професора Лаза Поповића, школског надзорника; проф. Мирка Мијушковића; Петра Пламенца, референта за пољопривреду у Министарству Унутрашњих Дјела; др. Станка Матановића; проф. Шпира Томановића; Јована Пламенца, школског надзорника; Бура Шпадијера, управљајућег учитеља цетињског; Радоја Поповића, учитеља цетињског;

За ванредне:

Цапа Јока Гојнића, управ. уч. школе голубовачке; Андрију Јовићевића, упр. уч. школе ријечке; Алексу Чукаћа упр. уч. школе колашинске; Јована Пешића, управ. уч. школе орјелушке; Андрију Јовановића, управ. уч. брческог; Вукића Масловарића, управ. уч. андријевичког.

Заступник Нашег Министра Просвјете и Црквенијех Послова нека изврши овај указ.

Цетиње, 19. октобра 1905. г.

Никола с. р.

Заступник Министра
Просвјете и Цркв. Послова,
Министар Иностранних Дјела,
Војвода Г. Вуковић с. р.

ЛИСТАК.

КРАЉЕВИЋ МАРКО И КНЕЗ ЛАЗАР
У ДУБРОВНИКУ.

Др. Дана Грубер написао је у „Narodnim Novinama“ чланак под горњим насловом, који због особите своје занимљивости доносимо и у нашем листу. Чланак гласи:

„Кад су се Млечићи задарским миром (18. фебр. г. 1358.) морали одрећи читаве Далмације „од половине Кварнерског залива све до Драча“ на корист угарско-хрватског краља Јудевита I (г. 1342—1382.), предаде се и град Дубровник у врховиштво тога краља. То не бијаше мило дубровачкој сусјетници, српској држави, којом је тада владао слаби цар Стеван Урош IV. (1355.—1367.), син Душана Силнога.

Букнуо је очајан бој између Дубровчана и Срба, јер се радило о опстанку ове слободне општине на обалама Јадранског мора. Дубровчани напрегоше све своје силе и на копну и на мору, да се одбране од пропасти, а уједно расписаше уједну на главу свога главнога душманина Војскава и његова рода. Они обећаше (2. јула 1361.) награду од 10.000 перпера онеме, који би убио Војскава, а даће му још кућу у Дубровнику и учиниће га дубровачким грађанином, а ако је због којег злочина прогнан из Дубровника, опростиће њу се та казна, док ће онај, који убије којег Војскава сина, добити награду од 1000 перпера, а ако његову главу донесе у Дубровник, добиће

ДВОРСКЕ И ДИПЛОМАТСКЕ ВЈЕСТИ.

— Њ. Кр. В. Књагињица Јелена Карађорђевић, која се од неколико времена налази у гостима овдје код Свог Узвишеног Дједа и Ћабе, Њихових Краљ Височанстава Књаза Господара и Књагиње Милене, слави сјутра, 23. о. мј., свој дан рођења.

Особито нам је мило, што тим поводом можемо Њ. Кр. В. Књагињици Јелени поднијети наша најсрдљивија честитања и најбоље жеље баш овдје, у Црној Гори, гдје је и први пут свијета угледала и гдје је привела ору својих млађаних дана, окружена вада његом и љубављу, како својих Узвишених Родитеља и Својте, тако и цијеле Црне Горе и црногорског народа.

— У сриједу 19. о. мј., одржат је у овдашњој манастирској цркви парастос за покој душе блаженопочившег Митрополита — Господара Петра II. Парастосу присуствовали су: Његово Кр. Височанство Књаз Господар, Његово Кр. Височанство Књаз Наследник, наши министри и великодостојници, чиновништво, официрски кор и мноштво народа.

— У понедељник, 17. о. мј., Њ. Кр. Височанство Господар благоволио је примити у свечаној аудијенцији г. Џона Б. Џаксона, изванредног посланика и опуномоћеног министра Савезних Држава Сјеверне Америке при нашем Двору. Г. Џаксона допратио је и отпратио у дворским колима ађутант Њ. Кр. Височанства Господара, г. Мило Церовић. Прописане почасте одавала је једна чота Стојеће Војске, а војна музика свирала је американску химну.

— У сриједу вече дават је у св. Двору дина у почаст г. Џаксона, на коме су били Њихова Кр. Височанства Књаз Господар и Књагиња Милена, Књаз Наследник и Књагиња Милица, Њено Кр. Височанство Књагињица Јелена Карађорђевић, Њихова Височанства Књагињице Ксенија и Вјера и наши министри и великодостојници.

Господин Џон Б. Џаксон отпутао је јуче за Атину.

— Господин барон Кун од Куенфелда, аустро угарски министар резидент при нашем Двору, повратио се је са одсуства и предузео управу повјереног му посланства.

2000 перпера. Стигне ли онга, који убије Војскава или његова сина, том приликом смрт, добиће ове награде његови баптинци или он, који он сам означи.

За овога су рата Дубровчани заробили једну млетачку лађу, која је била накрпана разном српском робом (нарочито сребром), те похватили неке приречке трговце, који су боравили у Дубровнику, и бацили их у тамницу, а робу им њихову запленили. Кад је то дознао цар Урош IV., посла он у Дубровник свога посланика Марка (потомега Краљевића Марка) сина свога дједовића и велможе Вукашина (потомега краља), да се Дубровчанима пожали на слободу, а заплјенене ствари врати. Кад се о том захтјеву расправљало у дубровачком вијећу (26. и 28. јула 1361.), предлагали су неки вијећници, да се утаминичени Срби пусте на слободу, а њихова заплјенена роба да се прода, но тај приједлог није био прихваћен, него се одлучило, да се Марку имаде вратити само заплјенено сребро уз услов, да за њ не смије у Дубровнику купити робе, него једино за своту од 25 либара сребра, које припада његовој мајци, а сугрузи Вукашиној. Овај је услов јављен Марку усмено (2. августа), а исто тако писмено цару Урошу IV., његовој царици мајци Јелени и велможи Вукашину. Истом касније (23. августа 1361.), допустило је вијеће, да се сужњи пуште на слободу и да сваки од своје заплјенене робе добије 20 перпера, а Призреници, да од сада смију доћи у Дубровник и ту продавати своју робу. Но коначно је дубровачко вијеће дозволило (18. новембра 1361.), да се сва заплјенена роба Призреница има власницима повратити и да сваки поданик српског цара, изузевши једино поданике

У 29 броју нашег листа од ове године наговијестили смо три радосне појаве, које се у Црној Гори спремају и од којих је једна била установа и сазив Народне Скупштине. Данас пак доносимо и проглас, којим Њ. Кр. В. Господар позива свој драги народ, да се преко својих изабраника окупи на Никољ дан око Њега, да сз заједнички посавјетују о ономе, што би у данашње доба највише допринијело напретку Отаџбине и њеном слободном развоју. Проглас је издат на Лучин дан, дан престављења св. Петра, славнога Господара Црногорскога — око чијих се св. мошти и данас окупљају Црногорци, да ту нађу душевне утјехе и мира, као што их је некад он сам својом ријечју окупљао и уједињавао, уништавајући међу њима распре, а уносећи мир и слогу. Тако је радио св. Петар, а тако су радили и други Господари црногорски из Дома Петровића — Његоша.

Дуго би било набрајати заслуге и жртве тога Дома за Црну Гору и Црногорце, — они су били увијек истинити и прави носиоци црногорских идеала и први међу првијема Црногорцима и у нужди и у борби за слободу, одупирући се једнако и источњачкој сили и западњачком лукавству. Своје тежње да усреће Црну Гору и од ње створи државу у правом смислу ријечи, предавали су они у аманет један другоме, а данашњи Књаз потпуно је изводи из усамљености и незнања, и својим мудрим реформама уводи је постепено у коло просвијетљених и напредних држава. Све Његово старање, за дуги низ година Његове благодворне владавине, сводило се до данас поглавито на то, да у свом народу уздигне просвјету и одржи морал, а данас, будући увјерен да му је досадашње старање крунисано било успјехом, а желећи да му народ корача напредо са другим народима, који су живјели у много повољнијим политичким и материјалним приликама, обећаје и дарива му из потпуно слободне руке пира политичка и грађанска права, и уводи га у судјеловање у управи државних послова.

Али како сувито слободна и неосвајива примијењена грађанска политичка права могу бити више од штете него од користи по народ коме се тек дају, то и наш узвишени Господар, као мудри васпитај и будни стражар свога народа, по-

Војскава и которске, смије доћи са својом робом у Дубровник и одатле извести робу какву хоће.

Како је Дубровчанима пријетила велика погубија од моћна противника, није чудо, да су опет на све стране тражили помоћи. За то се обратисе изишва на свога врховнога господара краља, Јудевита I, затим на хрв. далмат. бана Николу Сеча, босанског бана Твртка I, хумског жупана Савка и најзад на зетске књажеве Балшиће. Сви су се они доиста заузели за Дубровчане и помагали их, чак су и сами Млечићи посредовали о миру између Дубровчана и Срба (посредством свога посланика Павла Квирина). То је најзад навело српског цара, да је био склон миру и етао о том уговарати с Дубровчанима.

На царев позив отпремисе (20. јула 1362.) Дубровчани своја два посланика Ивана Бунџа и Ивана Николина Гундулића, да уговарају о условима мира. Кад се они нијесу могли погодити с царем, отпреди овај своје посланике заједно с дубровачким у Дубровник, да ондје наставе и доврше то уговарање.

И мир се заоста склопио. Особито Лазар мора да се заузео за измирење с Дубровчанима, јер је он био велик њихов пријатељ. То кажу сами Дубровчани, јер кад су они касније (г. 1417.) ради државних послова послали били своје посланике Лазару сину, деспоту Стевану Лазаревићу, имали су га они потјетити, да је његов отац „од своје младости био код српских царева заштитник града Дубровника.“

знајући добро дух Црногораца, не даје им одмах потпуну уставност, већ оставља Себи и Својим Нашљедицима, да данас дата права, према потребама и духу времена, усавршавају и проширују. Каква ће према томе, бити дјелокруг наше Народне Скупштине и у колико ће она имати учашћа у државној управи, одређиће ова прва Никољданска Скупштина, којој и јест задатак, да се о томе с Књажевском Владом посавјетује.

Улазећи овим најновијим даром свога Господара у нов живот, црногорски ће народ радосно поздравити прву Народну Скупштину, кличући благодарно

Живио Књаз Никола!

Живјела Црна Гора!

ПОНОВО ПИТАЊЕ О БОСФОРУ И ДАРДАНЕЛИМА

Питање о Босфору и Дарданелима, које је тако често до данас занимало јевропску политику, још до сад остаје као питање, које није ријешено и које по неки пут узнемири и владаре и народе.

Томе питању посвећен је у потоњој књизи „Revue des deux mondes“ лијеп и интересантан чланак г. Рене Панава који долази до закључка да у томе питању има нечега трулога, а труло је у њему оно што је уопште увијек труло у питањима међународнога права, т. ј. трула је сама претпоставка о томе да постоји некакно договорно право, док међутим све се право ту састоји само у сили. Која је од заинтересиранијех држава јача, та и уређује према својим интересима право, како се треба користовати поменутијем мореузом.

Пошто је почетком XIX. вијека углед Турске почео да пада, највише су у питању о тијем мореузима заинтересоване биле Велика Британија и Русија. Инглеска је на Балкану и у заливима тражила само то, да нанесе штету руским интересима. Но чим се је Инглеска ујеррила, да тај задатак може да пребаци на другу државу, а имајући доста брига и на другим странама, отказала се је готово сасвијем од овијех мореуза. Поред свега тога Русији од овога није ништа лакше било. Ствар је само у томе, што је Турска промијенила татора, с којим Русија бар на изглед стоји добро, али им интереси далеко нијесу истоветни и питање о мореузима остаје

ВЈЕРА У ЈАПАНАЦА И КИТАЈАЦА.

Јапанци и Китајци нијесу тако религиозни као Јевропљани. Шта више, велика већина је према вјери сасвијем равнодушна, а религија им је врло примитивна. У Јапану данас владају три религије: на првом мјесту је религија „Шинто“ (култ богова, хероја и предака); последије ове долази будизам и хришћанство.

Шинто је владајућа религија, врло је стара и унеколико је налик на религију старих Грка и Римљана, јер сву природу и природне појаве приписује разним боговима. Тако бога, који би договарао грчком богу Зевсу, називају Јапанци: „Аменоминака Нуми-Ноками“, а из овога су изашла још четири главна бога. Из овијех пет главних богова, т. зв. небесних богова, произилазе остали богови: ватре, вјетра, биља и др., — то су богови другог реда, а зову се земаљским боговима.

Од небесних богова потиче и први јапански микадо, Џимму-Теино; он је добио за спомен од својих небесних родитеља три свете ствари: огледало, меч и скупочјен камен, кје су од тога доба постале нашљедни свети царски знаци јапанског царског дома. Огледало представља доброту, меч — храброст, а скупочјени камен — мудрост. Те три врлине треба да красе јапанског цара.

Главни божанство је — међу осталим — и символ душе човјечије.

Геније Јапанца, али он шаље на земљу своје слуге „државне савјете“, који утичу на човјечју душу као искра на барут. И ако се душа колеба на савјете тога злог духа, на крају ипак побјеђује доброту.

Шинтоисте не клањају се идолима

и даље неодређено и неријешено: Турска уступа Русији овла, кад је Русија јача од других држава; Русија пак, тумачећи уговоре и споразуме о мореузима у своју корист, тражи да се туђим бродовима забрани пролазак у Црно море онда, кад је то за њу погодно, а иште да њена ескадра прође кроз мореузе у Средњем море онда, кад је њој то потребито. Таква игра у примјени норма међународнога права не само не помаже, да се те норме утврде, него се ствар комплицира још и тијем, што се на Црном мору појављују зачетци флоте бугарске и румунске и што се тамо могу појавити и бродови аустро-угарске Дунавске флоте, па ако се хоће, тамо се могу појавити и бродови или бар интереси њемачки. Сјеверо-њемачки Лојд већ је студио у споразум с румунским поморским друштвом и рачуна га као своје. Кад се пак њемачки интереси јаве на Црном мору, онда ће се, разумије се, јавити и потреба, да се ти интереси чувају... Према томе, Русија се веће ослободила оних веза, које су створене разумним уговорима и споразумима...

Па какав је излаз из тога стања? Писац чланка „Revue des deux mondes“ мисли, да би се излаз из тога стања нашао, кад би се према тијем мореузима примјенило правило које постоји за Суецки канал, јер је, на примјер, Русија могла провези кроз Суец ескадру Небогатова, док међутим није могла добити дозволу да изведе кроз мореузе своју црноморску флоту.

На први поглед некако и изгледа, да ствар тако постоји, али није могуће да се не узме у обзир, да је Суецки канал, као међународни пут, много важнији него поморски мореузи. Ако пловидбу по Суецком каналу чувају међународни агенти, не може се поуздано рачунати, да ће се тако чувати и пролазак кроз мореузе. Према томе то ће питање рјешавати овај, у чијим рукама буде снага...

Петроградско „Новоје Време“, расправљајући о овоме питању, говори да руској дипломатији предстоји важан задатак т. ј. да Русија добије неоспорно право, да њена флота може у свако вријеме излазити и враћати се кроз те мореузе и да то право буде стално осигурано. Ријешење овога задатка не треба одлагати, јер од часа до часа могу настати такве прилике, које могу јако комплицирати то у сваком случају још до давања неријешеног питања.

и кумирима, али поштују небо, животиње (врање, лисице, мајмуне, корњаче), као гласнике богова. Овај стари култ „Шинто“ развија се на три главна обрета: матцури, хараи и ипори. Обред „матцури“ има три празника, тада иду процесije и првог жртве. Обредом „хараи“ чисте се душе од злого духа, а обредом „ипори“ призивају помоћ богова.

До појаве будизма, шинтоизам је био једина религија у Јапану. Тада је настала борба између те двије вјере, а свршила се последице дугот времена тијем, што су свештеници једних и других изјавили, да су богови Шинто и Буда — једно исто.

Када је 1868 год. била реставрација императорске власти, тада је „шинтоизам“ проглашен за владајућу вјеру, јер је по њеном учењу цар прави потомак бога неба и богиње дана. Тада је опет будизам потиснут, а његови свештеници („бонзе“) прогнани, али већ последице десет година опет будизам овлада у Јапану.

Будизам је пренесен у Јапан из Кине, када је Будин кил, савијен од злата и бронзе, био послан јапанском цару Кимеј-у, са ријечима, „да та вјера даје својима вјерним неизмјерно благо и овога и онога свијета“.

Данас има у Јапану 70 000 Будиних свештеника и 750 монахиња, али вјерних врло мало, већином женскиње из вишег круга, а мало трговаца и сељака. Готово би се могло рећи, да има више свештеника него ли вјерних.

Хришћанство у Јапану лијепо напредује. Први пут су Јапанци чули о хришћанству још 1549. године, а заузимљем цара јапанског Одабунага, већ почетком 17. вијека, било је у Јапану око 180 000 хришћана. Но за кратко вријеме

ПОЛИТИЧКЕ ВИЈЕСТИ.

Инглеско-руско сунариштво. Док је с једне стране већи дио инглеске штампе, а за њом и сва готово штампа јевропска, претрпела питање не само о аблацији између Русије и Инглеске, него готово и о савезу између те двије државе, данас већ други дио инглеске штампе почео је да пише сасвим у другом правцу и доказује, да су интереси поменуге двије државе у Средњој Азији тако изукрштани, да их није могуће у склад довести. Дописник „Hamburger Nachrichten“ из Калкута пише о томе овако:

„Тек што је био закључен савез између Инглеске и Јапана почело се је говорити и о споразуму између Инглеске и Русије ради регулисања спорних питања у Средњој Азији. Често пута у теорији изгледа нешто врло вјероватно, док то исто у практици није могуће остварити, а као доказ томе служи нам оно неповеље према Русији, које још до данас провијава кроз инглеско индијску штампу и то баш у то вријеме, кад велико британска штампа ратује за ближење с Русијом. У постојим бројевима калкутског листа „Pioneer“ налазимо читав низ чланака о руском утицају у Персији. Русија, како говори тај лист, тијесно веже трговину и политику и док руско министарство иностраних дјела обасипа персијског шаха и његову свиту у Петрограду свијема почастима, докле руски министар трговине ради из све снаге да освоји ову „обећану земљу“ и предузимају се све мјере, да се руски утицај у Персији што јаче утврди. Тако на примјер, ријешено је, да се установи руска банка у Јужној Персији, да се уреди руска парабродска веза између персијских и јужноруских пристана, да се уреди у Одеси стална изложба руских производа, који су одређени за трговину с Персијом.“

Али то још није све! — уздикује инглески лист.

Руско-персијски трговачки односи морају се још јаче развити, кад се продужи закавкаска жељезница до Џулфа и Тавриза.

Персијска влада, истина, није још дала формални приставак на продужење те жељезнице, али ће га без сумње, олакшати. Године 1895. Русија је увозила у Персију само 15 процената, а 70 процената увозио је из Британије и британске Индије.

Британски и индијски увоз у Персију понизео се је данас до 275 процената, а руски се подигао до 395. На колико ће се ове цифре промијенити, пошто се између Одесе и персијских пристана успостави стална парабродска веза и пошто се испуне руски жељезнички планови, јасно је за свакога, али се Индија не може према томе равнодушно односити!

Француска неутралност. У њемачкој штампи недавно је било покренуто питање о томе, да ли ће Француска чувати неутралност у случају рата између Инглеске и Њемачке. Њемачки публициста, проф. Шиман, тврди је, да Француска у томе случају не би никако могла бити неутрална и да се у свим француским словима још учорно подржава мржња према Њемцима.

„Frankf. Zeit.“ изјављује, да Њемачка има право, да јавно потражи од Фран-

цуске одговора на то важно питање, којим се одређују будући односи између ове двије земље. Као одговор на све ове изјаве и питања, „Temps“ је донио уводни чланак, којим доказује неоснованост твђења, како Шиманова, тако и свијех оних који мисле као он.

„Ми смо више пута говорили, — пише париски лист, — и још једном понављамо, да ако се по несрећи и догоди сукоб, који ми не би били у стању отклонити, наша војска и флота имале би један задатак, — да чувају независност наше земље и наше политике. Француска политика биће политика оружана неутралности. Чување са веза са Русијом и постојећих сад пријатељских веза без сваке помисли о каквој год агресивности макар против кога, коректни односи са сваким — то је садашња и будућа политика Француске, која се подржава војничком организацијом, на коју мора бити обраћена главна народна пажња. Француска политика, понављамо још је даншут, мора бити политика оружана неутралности, и то тако оружана, да нико не може ни помислити о томе, да Француску ма што може увући у какав конфликт, који се ње тиче.“

„Нико не може ни сумњати у још једност француских намјера, али нико нема права ни да је лиши слободе у одлучивању.“

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ

Цетиње, 22. октобра.

— Прогласио је Кр. В. Господара, који доносимо на челу нашег листа, чим је у засебним плакатима био раздат народу, произвео је свуда највеће одушевљење и општу радост, а представници нашег грађанства похитали су одах у Њажевски двор, да ту у знак вјерно-поданичке благодарности поздраве свога љубљенога Господара и захвале Му на ваздашњим очинским бригама око напретка миле нам Отаџбине.

(Парастос). У понедељник, 17. о. м., овдашњи официрски кор данас је свечано парастос преминулом руском генералу Михаилу Ивановичу Драгомирову. Парастос је одржан у манастирској цркви, а служио је Високопреосвештени Митрополит г. Митрофан са мјесним свештенством. Присуствовали су: Њ. Кр. Височанство Њаз Намљедник, министар војни г. војв. И. Пламенец с пероном војног министарства, руски војни аташе г. Потапов, официрски кор и велики број другог чиновништва и грађанства.

Поклони Михаилу Ивановичу Драгомирову био је један од најпопуларнијих генерала у руској војсци и један од најодличнијих војних ауторитета у Русији. У почетку своје каријере био је Драгомиров учитељ у Николајевској академији генералског штаба у Петрограду, коју је он свршио с одликом. Као професор тактике на тој ратној академији стекао је велику популарност. Цар Александар III. био је његов ученик, а велики број признатих војних научењака у Русији васпитао се је под утицајем генерала Драгомирова. Године 1866. учествовао је у аустријско-пруском рату, као руски војни аташе, те је написао књигу о том рату, која је на његов језику преведена. Мало последице постао је Драгомиров генералмајором, а г. 1868 шефом штаба кијевског војног округа. Он је у том својству такве заслуге стекао, да је г. 1870. именован заповједником 14. дивизије. У руско-турском рату год. 1877. Драгомиров се је особито истакао, те је био и рањен код Шипкиног клана. Последице рата именован је за управитеља Николајевске академије генералног штаба, у којем је својству остао све до год. 1889, кад је постављен за генералног губернатора и заповједника војног округа кијевског. Лани је због слабог здравља напустио ту службу и повукао се на своје имање код Киотопа у черниговској губернији, гдје је у петак вече, у 75. години свга живота и умро. Прије неколико мјесеци био је позван у Петроград у ратно вијеће, те га је Цар хтио послати у Манџурију, али је морао одустати од те намјере, јер је Драгомировљева болест кренула на горе. Генерал Драгомиров написао је многа дјела војно-научне садржине, а и на белетристичком се је пољу са више радова истакао. Вјечан му спомен!

(Заслужено славље). Уважени лингвиста, уредник академског рјечника хрватског или српског језика, проф. Перо Будмани прославио је у прошлу суботу у Загребу седамдесетогодишњицу свога живота. Слава свиједог научењака по његовој жељи прешла је сасвијем тихо. Рефен Дубровчанин, а по осјећају Србин, Перо Будмани један је од свијетлих типова Даничићева кова, који се високо дижу над ситни народосни спор између Срба и Хрвата. У академском рјечнику, којему је последице смрти Даничићева, од г. 1883. до данас уредио 20 свезака, садржано је све филолошко знање и искуство Будманово, које је тако велико и богато, да му бар међу словенима нема премца. Заслуге његове признате су већ одавно од

академија и научних завода у Загребу, Београду и Петрограду, а поводом своје седамдесетогодишњице примио је свечар и од нашег увившеног Господара овај телеграм:

„Вашем данашњем заслуженом слављу присијам и ја, подмесећи Вам уз моје најтоплије жеље за дуг живот на користи науке и знаности Мој орден Дамилева реда II. степена са звјездом.“

Никола.

Придружујући се и ми поштоваоцима заслужног старине, желимо да му Бог да снаге, да велико дјело на коме ради, сретно доврши и тим остани трајни споменик у свом народу.

Телеграми Бечког „Кор. Биро-а“

Догађаји у Русији.

МОСКВА, 16 октобра. — Стање се овдје није ни најмање поправило. Овдашњи фабриканти послали су депутацију ђенералном губернатору, која му је изјавила, да они не држе за нужно да се у граду прогласи ратно стање, већ да је напротив потребно да се радницима дозволи држати скупштине у фабрикама, да се организује Государствена Дума на либералном основу и да се народу даде што више слободе.

РЕВЕЉ, 16 окт. — Јуче су били порупени сви телеграфски ступови. Град је био ноћас без свјетла. Радници пролазе улицама бучећи и пуцајући. Градско је повориште у пламену. У суботу је дошло до сукоба између револуционараца и полицаје, те је осам особа убијено, а четрдесет рањено.

ПЕТРОГРАД, 16 окт. — Телеграфска је веза с Москвом прекинута. Вите подигао је јуче у Петерхофу Цару листу новог министарства. И министар Булгин и ђенерал Трепов били су у Петерхофу.

ЛОДЗ, 16 окт. — Ушљед општих немира оваје пријети град.

МОСКВА, 17 окт. — Ђенерални губернатор издао је проглас, у коме се каже да ће чете пуцати, ако се радници не умире. Међу становништвом влада велико уабуђење. Универзитет је барикадиран и чуван од ђака. И глумци су се придружили општим немирима. У Петроград телеграфисати могућа је само из губернаторског стана.

ХАРКОВ, 17 окт. — Овдје се мир и ред повраћа. Телефон и телеграф опет раде. Скоро су сви дућани отворени.

РЕВЕЉ, 17 окт. — Овдје је мир успостављен, пошто је губернатор дао ријеч, да ће се чете повући и да ће уапшенике пустити на слободу.

КИЈЕВ, 17 окт. — Неки козаци најесу хтјели да на раднике пуцају, па су ради тога уапшени. Апотекари и лекари предвели су поново рад, пошто су се увјерили, да је немогуће болеснике оставити без помоћи.

ПЕТРОГРАД, 17 окт. — Међу овдашњим морнарима изродили су се јуче по подне озбиљни немири, који су ишак до пред вече угушени.

К. предједнику адвокатског удружења дошли су данас четири официра с молбом, да им буде у помоћи при организацији слободоумног покрета у војсци.

ПЕТРОГРАД, 17 окт. — Вечерас ће изаћи царев манифест, којом се либерални програм усваја и гроф Вите именује за министра предједника. У исто вријеме дају се Государственој Думи законодавна права, а изабрано се право знатио проширује.

ПЕТРОГРАД, 18 окт. — Царев манифест објављен је и гласи овако:

Ми Никола II, Божјом милошћу Цар и Самодржац цијеле Русије, Цар Пољски, Велики Њвзз Финландије и т. д. јављамо Нашим вјерним поданицима да немири и агитације у Нашим пријестоницама и по другим варошима Наше Империје испу-

њују Наше срце тешким болом. Као што је срећа владоца Русије нераздјелива од среће народне, тако је је исто и бол народа, бол његова владоца. Од садашњих агитација може покликнути дубоко народно растројство и припријетити целокупности Наше Империје. Наша владарска дужност налаже нам, да у настојамо свим Нашим силама да што прије сузбјемо немире, који су тако штетни по државу, те смо с тога наредили односним властима, да предузму све мјере за угушење манифестација, нагрета и крвавих сукоба, а да штите оне, који не учествују у немирима, рачунајући у исто вријеме да је дужност и свакога од нас, да ради и настоји око умирења становништва.

Да би рад врховне владе потпуно одговарао Нашој непоколебљивој вољи, наредили смо даље, 1) да се становништву вајемче непромјенљиви основи грађанске слободе, као лична сигурност, слобода савјести и ријечи и слободно састајање у скупштинама и удружењима; 2) да се на учествовање у изборима за Государствену Думу позову и они народни слојеви, који до сад нијесу имали изборног права, и 3) да се заведе као непромјенљиво правило, да ниједан закон не може ступити на снагу без одобрења Государствене Думе и да се народним изабраницима вајемки могућност, да се могу истинито извјештавати о законитости сваког акта, који буду предузеле власти од нас наименоване.

Позивамо све вјерне синове Русије, да се сјете своје дужности према Отаџбини и да заједнички с нама из свих сила пораде, да немири престану и да се поврати мир и ред.

Дато у Петерхофу, 17. октобра 1905 године, једанаесте године нашег владања. Никола.

ОДЕСА, 18 окт. — Провосе се вијести, које још нијесу потврђене, да је црноморска флота под заповједништвом Бирљева и Чукнина крстарила дуж мало-азиске обале, да су се морнари побунили и убили старјешине, и да ће се вратити у Севастопољ, истакнувши револуционарну заставу.

ПЕТРОГРАД, 19 окт. — Манифест раздат је око повоћи по свим улицама и свуда је произвео најбољи упечаток. Градска Дума упутила је Цару телеграфично изјаву благодарности. Многбројни телеграми стижу из унутрашњости, из којих се такође види, да је манифест свуда највишепоштом пријимљен. На жељезничким путама између Москве и Петрограда, Москве и Казана, Москве и Архангелска рад је поново предузет. „Вјестник“ је овлашћен од Вите-а, да јави, да се министарство правде занима питањем о пуштавању на слободу оних лица, која су осуђена на тамницу због политичких злочина и пријеступа.

ПЕТРОГРАД, 19 окт. — Код технолошког института бачена је синоћ бомба, од које су четири особе рањене. Доцније је војска испалила четири плотуна на проворе од кућа, у којима бјеху окупљени ђаци. Данас било је више крвавих сукоба између војске и свјетине, у којима је преко 10 особа убијено. Официри, војници и морнари који су у изгредима учествовали, имали су еполете закрите хартијом, да не одаду цук у којем служе.

ВАРШАВА, 19 октобра. — Жељезнички чиновници на линији Варшава—Беч, одлучили су и даље да не раде. Велико узбуђење влада у грађанству. Радикални елементи држе, да је устав непотпун.

ОДЕСА, 19 октобра. — Ред је успостављен. Царев манифест пронавео је велико одушевење. Генерални губернатор обећао је, да ће

пуштити на слободу оне који су због немира затворени и да ће коваке одстранити.

РИГА, 19 октобра. — Све фабрике прекинуле су рад. Школе и позоришта су затворена.

ПЕТРОГРАД, 19 октобра. — Побједоносцев дао је оставку.

МОСКВА, 19 октобра. — Становништво враћа се великим одушевењем на посао. Испред стана генералног губернатора народ је чинио велике манифестације да се ослободе политички заточеници.

ПЕТРОГРАД, 19 октобра. — Овамо су стигле вијести о поновним крвавим сукобима између војске и изгредника у Казану, Кишиневу, Полтави, Бјелостоку. Војска је на народ пуцала. Велики је број убијених и рањених.

ХЕЛЗИНГФОРС, 19 октобра. — Радници се још удржавају од рада.

ПЕТРОГРАД, 20 октобра. — На Невском Проспекту раздавали су радници јуче штампане егземпларе о новостима из радничког вијећа, као и позив радничких социјалиста на народ. У обје ове листе изјављује се неповјерење односно извршења датих права и траже се гаранције за то. Народ се позива на продужење борбе, док се ови захтјеви не испуне. Ноћ је прошла мирно. Новине не излазе. Ушљед јучерашњих изгредова, генерал Трепов запријетио је, да ће опет предузети најстрожије мјере. Побједоносцев милостиво је дигнут Царским указом са свога мјеста и остављен је и даље за члана Држ. Савјета, државног секретара и сенатора. Тако исто дигнут је и министар просвјете Глазов, а за привременог управитеља министарства просвјете постављен је досадашњи Глазовов помоћник, Лукинов. Јутрос је универзитет од ђака испражњен, па је иза тога затворен. Два ђака су од ковака тешко рањени. Депутацији радника Вите је од носно помиловања политичких заточеника одговорио, да је и он за помиловање, али да одлука о томе не зависи од њега.

ЛОДЗ, 20 октобра. — Станје је озбиљно. У сукобима између полиције и радника било је 5 убијених, а 15 рањених.

ОДЕСА, 20 октобра. — Немири су се јуче поновили. Између ђака, ковака и полиције дошло је до правог боја. 41 особа је убијена, а 92 рањено. Бојати се, да ће се немири раширити.

ХЕЛЗИНГФОРС, 20 октобра. — Радници не раде, али зато ипак ред влада. Војска и полиција не види се по улицама, већ мир одржава народна војска од грађана. Због тога што радници у фабрикама не раде, највеће било синоћ варошког освјетљења.

ВАРШАВА, 20 октобра. — Овдје је дошло до великих манифестација због амнестије и општег права гласања. Било је доста сукоба с војском, али без већег значаја.

ПЕТРОГРАД, 20 октобра. — Објављен је царски указ односно преустројства министарског вијећа. Сви законски пројекти морају прије проћи кроз министарско вијеће.

КАЗАН, 21 октобра. — Ушљед грабежа било је жестоких окршаја; има много рањених; много је магавина порушено; и сами су војници пљачкали. Војска и коваца изван су касарна; општинска управа уредила је народну војску; огромна гомила народа напала је на полицијски стан, разграбила оружје и послала у општинску кућу.

ВАРШАВА, 21 октобра. — Јуче је велики митинг расштерала полиција, седам особа убијено је, а више њих рањено; послје подне патроле су дигнуте, а одмах затијем велика гомила пролазила је улицама, пјевајући и држећи говоре; одушевење

је опште; народ и официри братиме се; варош је освјетљена.

МОСКВА, 21 октобра. — У многим митинзима критикован је царски манифест; говорници су доказивали, да манифест не даје довољног јемства за амнестију политичких криваца и за уређење народног представништва на демократским начелима; било је сукоба између представника либералне и конзервативне партије.

ПЕТРОГРАД, 21 окт. — Генерални губернатор Клеигел дигнут је, а на његово мјесто постављен је Сухомлинов. Из унутрашњости стижу вијести, да је народ јако узбуђен. Из Бјелостока, Кијева и Пскова јављају, да је војска угушила nerede и да је било много мртвих.

ВАРШАВА, 21 окт. — Манифестације које су чињене овдје, имају више национални карактер. Било је више сукоба између војске и народа.

ПЕТРОГРАД, 21 окт. — Одбор бунтовника ријешило је, да прекине буне сјутра на подне.

МОСКВА, 21 окт. — Адвокатско удружење ријешило је, да тражи оставку генерала Трепова.

ПЕТРОГРАД, 21 окт. — Из Ростова на Дону јављају, да се тамо буна шири све више; грабежи су све већи, један дио вароши је у пламену.

ХЕЛЗИНГФОРС, 21 окт. — Народ је тражио од генералног губернатора, да одмах даде оставку, на што губернатор вије хтио пристати.

ПАРИЗ, 21 окт. — Из Петрограда јављају, да је у Одеси била жестока битка између народа, ђака и Јевреја, да је било око 1000 убијених и више хиљада рањених.

СЕВАСТОПОЉ, 21 окт. — Црноморска флота вратила се овамо без Бириљева.

ПЕТРОГРАД, 21 окт. — Из унутрашњости јављају, да се нереди скоро по свим варошима продужују.

ВАРШАВА, 21 окт. — Губернатор издао је прокламацију, којом народу гарантира слободу, дате му царским манифестом и моли га, да има стрпљења и повјерења у владу.

ПЕТРОГРАД, 21 окт. — Влада, позивајући се на манифест од 17. октобра о. г., којим су створене основе за сталан развитак живота у Русији, осуђује учашће ђака у нередима и позива грађане, да се поврате свом мирном риду.

ПЕТРОГРАД, 22 окт. — По вијестима које стижу из унутрашњости, нереди свуда још трају. Дан крунисања Цара Николе пропао је у Петрограду мирно. Указ о помиловању политичких криваца потписан је. Званично се саопштава, да су све жељезничке везе са Русијом прекинуте.

ЦАРИГРАД, 15 октобра. — Данас је овдје извршено посвећење новоизабраног скопљанског митрополита Вићентија.

БУДИМПЕШТА, 16 октобра. — Примајући депутацију будимпештанских бирача, министар председник Фејервари развио је свој нови програм, у коме је рекао, да ће распустити парламенат и расписати нове изборе, ако би коалиција забацила његову нову политику. У његовом програму на првом је мјесту опште тајно право гласа, о чему ће се законски предлог подијети на рјешавање првог сједница парламента. Односно војног питања рекао је, да ће један дио мађарске војске бити поучаваан у мађарском језику. Царинска веза с Аустријом одржаће се до г. 1907, а до тада ће се спремити све што је потребно за царинску самосталност.

СОФИЈА, 16 октобра. — Собрање је отворено престолом бесједом, у којој се на првом мјесту из-

јављују најживље симпатије за Русију ослободитељу.

ЦАРИГРАД, 16 октобра. — Американски министар предао је Порти ноту, у којој се каже, ако Порта приступи извршењу смртне осуде над Варганианом прије него стигне одговор америкашког министра иностраних дјела, да ће тај случај задобити озбиљан карактер.

ЛИСАБОН, 17 октобра. — Лубе је отпутовао у Француску.

БЕРЛИН, 19 октобра. — Краљ грчки стигао је овамо. Дочекао га је цар Вилхелм са синовима.

ПАРИЗ, 20 октобра. — Лубе је синоћ овамо стигао.

БЕРЛИН, 21 окт. — Грчки краљ отпутовао је одавде, пошто се срдечно с царем опростио.

Објава.

Одобрењем Књ. Државног Савјета од 19. октобра ове године, Књ. Министарство Финансија узело је на себе бригу, да се стара о набавци дрва за огрјев свију државних надлештава на Цетињу за доидућу зимску сезону 1906/7. године. За поменути сврху потребита је количина дрва од 3000 кубних метара.

Ко би се жељео примити да поменути количину дрва посијече у року од 25. Новембра ове до 1. Марта 1906. године, и исту предаде на Цетиње, најдаље до 1. Августа 1906., нека се пријави потписатој канцеларији до 20. Новембра т. г., којег ће се дана закључити уговор са понудиоцем најниже цијене, ако ова буде повољна за Министарство.

Понудиоци треба своје понуде да предаду у запечатеним писмима, и да означе какву врсту дрва нуде т. ј. постома или букова.

Детаљнији услови уговора и обавјештења о предаји поменуте количине дрва могу се добити у канцеларији Министарства, сваки дан прије и послје подне, за вријеме канцеларијских часова.

Број 1279.

Цетиње, 22. октобра 1905.

Из Канцеларије
Књ. Министарства Финансија.
1—4

Објава.

У канцеларији Управе Општине Даниловградске на Даниловом-граду, држаће се јавна лицитација 30 октобра тек. год. за поправку Дома Умоболесних на Браљеновици.

Условје за ову поправку лицитанти могу видјети у канцеларији поменуте Општине и прије дана лицитације.

Из канцеларије Санитетског Одјелова Књ. Министарства Унутрашњих Дјела На Цетињу, 20. октобра тек. год. број 1349.
1—1

О г л а с.

Почињући од 15. новембра ове год., по нов. кал., Књ. Пошта у Бару овлашћена је за размијену поштанских удутница како у унутрашњем, тако и у међународном саобраћају.

Цетиње, 20. октобра 1905.

Број 5608.

На канцеларије Поштанско-Телеграфског Одјелова Књ. Министарства Финансија.
1—1

Приватна објава.

ВИДРИНА ТВОРНИЦА ХРАЊИВА
у Прагу VIII.

производи и препоручује:

Видрину житну каву.

Зачине за чорбу.

Чорбине конзерве.

Облатке: специјалитет „Dessert Delicat и маслове“.

Шумеће бонбоне „Амбо“.

„Бухтин“, додаток колачима.

Цијелу колекцију тих производа

шаљемо за 3 к. 20 ф. (3 дин. 35 п. д.) пошто (коју такође урачунамо).

— Изволите окушати! —

Р. 50

Бр. 149

2—3